

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v torek, dne 10. januarja 1933.

Štev. 4.

Zahteve naših občin

Vedno večje naloge ne pa tudi dohodki

V soboto je zborovala v Ljubljani županska zveza ter pri tej priliki podala bilanco svojega celoletnega delovanja. Brez pridržka je treba priznati, da je ta bilanca vseskozi aktivna in da je županska zveza z vnebo in smotreno delovala za interese naših občin. Prav tako pa je treba tudi vseskozi aktivna in da je županska zveza mnogo večji, če bi našla tudi na merodajnih mestih vedno ono razumevanje, ki bi ga zaslužila po svojem pomenu in svojem cilju. Zato je nujno potrebno, da tudi javnost podpre stremiljenja županske zveze, da se bodo njene želje in zahteve bolj upoštevale, ker bo to le v prid vsemu gospodarstvu, kajti od pravičnega in dobrega poslovanja občin je odvisen ves gospodarski napredek naroda.

Javnost pa mora podpreti stremiljenja županske zveze tudi zaradi lastnih interesov. Zahteve, ki jih je izrazila županska zveza v svoji resoluciji, so identične z zahtevami, ki jih je javnost izrekla že opetovano. Tako n. pr. smo tudi že mi povdarili veliko škodo, ki je nastala vsled odprave trošarine na vino. Občine so vsled tega izgubile velik del dohodkov, vsled česar tudi niso mogle izvršiti svojih nalog v oni meri, kakor bi jih morale. Zlasti v času gospodarske krize pa je odločilne važnosti, da občinam ni treba nalagati gospodarstvu novih bremen, temveč da morejo nasprotno ta še zmanjšati. To pa je seveda čisto nemogoče, kadar se nalagajo občinam vedno nove naloge, obenem pa se jim krajšajo dohodki. Občine morajo na ta način zabresti v finančne težave, da mora ohrometi vse njih poslovanje. Zato je absolutno nujno, da se v celoti sprejme zahteva županske zveze in se uredi razmerje med državnimi in samoupravnimi financami. Občine morajo imeti svoje stalne dohodke, da morejo pravilno proračunavati svoje delo. Prav tako pa mora postati pravilo, da se obenem z novo nalogo odkáže občinam tudi nov dohodek, ki ga zahteva izvršitev nove naloge. Posebno pa mora veljati to pravilo v današnjih časih, ko pada na občine glavno breme brezposelnosti in ko so socijalne dolžnosti občin z vsakim dnevom večje. Ureditve občinjskih financ je kardinalna zahteva zdravega gospodarstva in zato je zahteva županske zveze treba v celoti sprejeti.

Pozdraviti je, da je županska zveza opozorila na slabe posledice, ki jih mora roditi povišanje davčne stopnje za nove zgradbe od 3% na 12%. Predvsem ni mogoče dovolj krepko povdariti, da je vsak davek napačen, ki je škodljiv produkciji. Povišanje davčne stopnje za nove zgradbe pa spada v to kategorijo. Marsikdo je zidal in investiral v novo hišo svoj denar le zato, ker je računal na davčno ugodnost za novo hišo. Z ozirom na to davčno olajšavo je tudi sestavil svoj rentabilitetni račun, ki ga pa je to povišanje čisto ovrglo. Ali naj sedaj zviša najemnine, ali naj sam nosi izgubo? Kdo naj plača vendar to povišanje. Najtežje pa je to, da rodi to povišanje nesigurnost, ki mora uničiti vsako podjetnost. Kdo si bo vendar upal podvzeti kakšno stvar, če pa se mora bati, da bo lepega dne nepričakovana odredba prekrižala vse njegove rentabilitetne račune. Posledica vsega tega bo, da bodo ljudje še bolj držali in skrivali denar doma in da bo padla gradbena delavnost.

Tako vsestransko slabe so posledice povišanja davčne stopnje na nove hiše, da se mora človek sploh čuditi, kako je moglo priti do tega povišanja. Edino pravilno bi bilo, da se sploh oproste nove hiše za nekaj let vsakega davka, ne pa da se davek na nje še poviša. Zato se mora vsa javnost pridružiti zahtevi županske zveze, da se to povišanje davčne stopnje odpravi.

Županska zveza se je izkazala kot koristna in potrebna institucija, ki zasluži vso podporo vlade in javnosti. Naj bo te

podpore tudi deležna in potem bodo naše občine dobro in uspešno delovale. Če pa so naše občine na trdnem, če je njih poslovanje v redu, potem se nam ni bati,

da se ne bi mogli rešiti iz krize. Kajti zdrave občine so podlaga za zdravo gospodarstvo in zato: vso podporo delu županske zveze.

O izvozu in uvozu sadja

Poročali smo že o napakah, ki so se v pretekli sezoni v občutni meri pojavile pri našem sadnem izvozu. Predvsem se je vršil ves izvoz čisto neorganizirano, kar je imelo za posledico, da smo nekateri dan naravnost preplavljali dunajski trg s svojim blagom in s tem sami sebi uničevali cene. Tudi glede kakovosti sadja se še vedno delajo napake, zlasti pa se mnogo premalo gleda na to, da bi bilo naše sadje tipizirano, da bi mogli nuditi tujemu trgovcu vedno enako blago.

A niso to edine napake pri našem sadnem izvozu. Glavna napaka se izvrši že prej, predno pride sadje na trg. Tako n. pr. razen v Smederevu nikjer ne gledajo naši vinogradarji na to, da bi gojili tudi namizno grozdje. Vse grozdje pride takoj ob trgatvi v stiskalnice, ker nikjer niso vinogradniki usposobljeni, da bi grozdje mogli ohraniti tudi do zime. Posledica vsega tega je, da pride naše grozdje na trg, ko je cena grozdja najnižja, po zimi in v pozni jeseni pa se uvaža iz drugih držav k nam po visoki ceni. Niso sicer količine tega uvoženega grozdja velike, ali tem več se zato uvozi drugega južnega sadja, ker pač ni v zimskem času na našem trgu razen jakobk sploh nobenega sadja.

Nujno potrebno je zato, da naši vinogradniki posvetijo malo več pažnje ohranitvi sadja za zimo. Ker posamezniki nimajo sredstev, da bi mogli sami nabaviti vse potrebno za ohranitev sadja čez zimo, bi se morali združiti v zadruge, ki bi po-

skrbele za potrebna skladišča, za strokovnjake in vse drugo, kar je potrebno. Prav tako bi bil že čas, da bi se tudi pri nas izdelovale rozine, ker ima zlasti v južnih krajih vino toliko sladkorja, da je vsak uvoz rozin iz tujine odveč. Na vsak način pa je znak našega zelo neracionalnega gospodarstva, da izvažamo samo najcenejše sadje, uvažamo pa mnogo bolj drago južno sadje. Milijoni se na ta način zapravljajo čisto brez potrebe.

Pa tudi za tipiziranje našega sadja bo treba pričeti resno delati. Državne sadjarske šole in druge kmetijske ustanove bi morale že enkrat ugotoviti, katero sadje uspeva v gotovih krajih najbolje in potem bi morala državna uprava gledati na to, da se v dotičnem kraju res goji samo odgovarjajoče sadje.

Naš sadni izvoz je največje važnosti za našo plačilno bilanco in za mnoge kraje je skoraj izkupiček od sadja edini denar, ki ga dobi kmetovalec. Gledati je zato treba, da se ta vir dohodkov čim bolj izkoristi in da ne prodajamo svojega blaga v brezcenje. Sedaj v zimskih dnevih je nad vse ugodna prilika, da se pravočasno pripravimo na prihodnjo sadno izvozno sezono in da nas ta zopet ne dohiti čisto nepripravljene. Pozneje bo prepozno in zopet bo leto zamujeno in zopet bodo milijoni zapravljeni. Ali imamo teh res preveč, da jih s svojo slabo organiziranostjo sadnega izvoza vsako leto zametujemo?

Fr. Zelenik:

Neizbežna potreba

Zopet pozivajo davčne oblasti k napovedi raznih davčnih osnov, pa je potrebno, da govorimo o raznih pojmi in določilih davčnih in drugih zakonov, ker obstojajo še vedno nejasnosti. Zakoni uporabljajo razne pojme in izraze, ki imajo v trgovskem življenju drugačen pomen ali jih trgovina sploh ne uporablja.

Zakon o neposrednih davkih nalaga davek na dohodek iz podjetij, obrtov in obratov in poklicev ter govori o kosmatem dohodku in o čistem dohodku. S pojmom dohodek označuje zakon to, kar označuje trgovec z besedo dobiček. Kosmati dohodek pomeni kosmati dobiček in čisti dohodek pomeni čisti dobiček.

Zato pa mora trgovec ali obrtnik v svoji napovedi navesti koliko je imel kosmatega dobička (dohodka) in koliko čistega dobička (dohodka). Šele od čistega dobička (dohodka) se mu odmeri davek. V zakonskih predpisih je točno navedeno, kaj se sme vse odbiti kot režijski troški od kosmatega dobička. V trgovskem koledarju za leto 1929, katerega je izdalo trgovsko društvo Merkur v Ljubljani, najdete zakonske predpise glede neposrednih davkov.

Iz zakona je jasno razvidno, da ima lahko stališče v občevarjanju z davčno oblastjo tisti trgovec in obrtnik, kateri vodi po zakonskih predpisih poslovne knjige.

Slišal sem že večkrat na svoja ušesa: Saj nisem protokoliran, tedaj nisem primoran voditi knjige. Res je, da trgovski zakon ne zahteva od neprotokoliranega trgovca vodstva poslovnih knjig, ali vsled tega ta trgovec še ne sme reči, da ne bo vodil knjig, ker tega zakon ne zahteva. Kdor dobi blago ali daje blago na upanje ali kredit, ta mora z ozirom na svoje koristi voditi poslovne knjige, mora imeti redno knjigovodstvo. Redno knjigovodstvo je potrebno vsakemu trgovcu in obrtniku neglede na trgovski zakon. Posebno pa je potrebno knjigovodstvo z ozirom na zakon o davkih. Trgovec ali obrtnik, ki nima rednega knji-

govodstva, je popolnoma izročen volji in mnenju davčne oblasti in ne morejo niti davčni odbori kaj prida »zglihati«. S čim in kako hoče davčni zavezanec brez rednih poslovnih knjig dokazati, da ni napravil tistega dobička, kakor ga domneva davčna oblast! Ko bi vsak trgovec redno in natančno zapisoval vse svoje stroške, ko bi natančno poznal svoj promet in svoj kosmati dobiček ali dohodek, bi marsikateri s presečenjem ugotovil, da je obdačen za več kot bi smel biti.

Zakon določa, da se ugotovi čisti dohodek na podlagi začetne in končne inventure, odnosno bilance in izkaza izgube in dobička, ako se davčni odbor prepriča, da so podatki in računi verodostojni in da so računi sestavljeni po zakonsko predpisanih in redno vodenih trgovskih knjigah.

Kedaj so pa knjige redno vodene in ktere knjige sploh so predpisane? V resnici ni v predpisih navedena z nazivom nobena knjiga in tudi ni predpisan način vodstva poslovnih knjig. Predpisano je le, da mora biti knjige tako vodene, da je mogoče iz njih ugotoviti premoženjsko stanje in vse trgovske posle. Nadalje določajo zakonski predpisi, da morajo biti knjige vezane, kolokovane, list za listom oziroma stran za stranjo zaznamovane s tekočo številko. V knjigah se je posluževati živega jezika in njenih pismenk. Prostori, kateri bi morali biti redoma popisani, se ne smejo puščati prazni. Ako bi ostal kakšen prostor nepopoln, se mora izpolniti s črto, da se ne more naknadno kaj vknjižiti. To je vse, kar predpisuje zakon glede knjig in načina vodstva.

Večkrat se je že ugotovilo, da napravi nekateri trgovec res znaten promet, da veliko šari in rogovili, kakor pravi konkurenca, toda ni dosegel pravega dobička. Troški in razne izgube so zmanjšale ali celo požrle dobiček in morda celo zmanjšale premoženje. Kako naj ta trgovec dokaže kot s knjigami, da ni čistega dobička ali

dohodka? Davčna oblast ne verjame na besedo nič, pa naj ima posla s še tako poštenim in uglednim trgovcem ali obrtnikom.

Mnogim ne gre v glavo, da izdatki za domačijo ali družino ne spadajo med tiste troške, kateri se smejo odbiti od kosmatega dobička (dohodka); nasprotno, če več boš govoril o teh izdatkih, več te bodo obdačili. V trgovskem pojmovanju spadajo izdatki za dom in družino pač med troške, mnogi jih tudi rinejo med režijo, toda po zakonu o davkih troški za dom in družino trgovca ali obrtnika ne zmanjšujejo čistega dobička, ampak se mora tudi od njih plačati davek. Izrečno sem navedel te troške, ker se vedno in vedno sliši tarnati trgovca, koliko ga družina stane, pa ga vseeno obdačijo. Sem že rekel, da več ko trgovec govori o troških za družino, hujše ga obdačijo.

Redno knjigovodstvo pa ni potrebno le radi davkov, ampak v prvi vrsti je potrebno radi osebne koristi trgovca ali obrtnika.

Ko bi ne bilo tistega znanega nezaupanja med trgovstvom, bi lahko marsikateri trgovec z rednim knjigovodstvom povedal tovarišu brez takega knjigovodstva, kakšen vpliv ima na poslovanje in delovanje pravilno knjigovodstvo.

Ako trgovec lahko vsak dan ugotovi in vidi, kako gre trgovina, koliko se je iztržilo in inkasiralo, ako ni navezan samo na domnevanje, ampak ima pred seboj številke, dela čisto drugače kot pa tisti brez vseh takih podatkov. Redno knjigovodstvo onemogoča ali vsaj znatno otežkoča nerednost in če se že dogajajo, jih prav hitro odkrije. Kjer pa ni rednega knjigovodstva in z njim spojene kontrole, tam lahko nastajajo nepričakovane izgube in odtujitve.

Zato si pa uvedite redno knjigovodstvo, ker z njim si uvedete red in kontrolo.

Knjigovodstvo se lahko prilagodi vsaki vrsti in vsakemu obsegu trgovine ali obrta.

Mnogokje je potrebna samo ena knjiga več za redno knjigovodstvo, oziroma se uvede drugačna oblika le ene knjige in je s tem podan pogoj za tako knjigovodstvo, da nudi pregled in kontrolo trgovskega poslovanja.

Kdor bi hotel kakih pojasnil ali navodil, naj se obrne na mene, sem vsakomur na razpolago z nasveti itd.

Poudarjam, da za uvedbo rednega knjigovodstva niso potrebni izdatki stotakov, še manj pa tisočakov. Troški so prav malenkostni in istotako tudi trud. Mene kar sreče zaboli, če slišim, da je ta ali oni izdal kar nekaj tisočakov.

Gospodarstvo v državnih podjetjih

V novembru so državna podjetja prihranila v izdatkih 27,3 milijona dinarjev, kar pomeni, da so znašali njih izdatki le 91,23 % proračunane vsote.

Dohodki državnih podjetij pa so znašali v novembru 307,3 milijonov in so bili za 67,7 milijonov manjši, kakor pa bi morali znašati po proračunu.

V novembru so bila državna podjetja aktivna za 22,3 milijona, to je za 40,3 milijona ali 33,68 % manj, kakor je bilo proračunano. Od viška dohodkov je bilo izdanih državni blagajni za kritje stroškov državne uprave 7,2 milijona, ostalo pa so državna podjetja zaenkrat še pridržala.

V teku prvih osmih mesecev so znašali vsi izdatki državnih podjetij 2254 milijonov, to je za 244 milijonov manj, kakor je bilo proračunano. Izdatki so torej znašali le 90,33 % proračuna.

Dohodki pa so znašali mesto 3000,6 milijonov, kakor so bili proračunani, le 2317,8 milijonov in so torej bili manjši za 682,8 milijonov. V primeru s proračunom so dali dohodki le 77,24 %.

Če se primerja vsota dohodkov z vsoto izdatkov, potem se vidi, da so bili dohodki za 63,1 milijona višji ko izdatki.

Glavni državni blagajni so izročila državna podjetja 79,1 milijona, in sicer državna tiskarna 5 milijonov, pošta pa 73,6 milijonov.

Gospodarska anketa politikov

Dunajska »Die Börse«, gospodarski list za Srednjo Evropo, je razpisala in objavila anketo. Udeležili so se doslej mnogi avstrijski, madžarski, bolgarski in češki politiki raznih strank, ki so obenem ugledni gospodarski strokovnjaki. Njihovi odgovori so zanimivi že zbog razlike med stališči teh držav, pa tudi kot perspektiva za bližajočo se londonsko konferenco, posebno v vprašanjih Srednje Evrope.

Kljub razlikam se skoraj vsi ti politiki strinjajo v mnenju, da je sedanji položaj nevzdržljiv. Bivši madžarski min. predsednik St. Friedrich imenuje ta položaj latentno gospodarsko vojno. Po njegovem mnenju je potrebno in nujno, da se končno določi, kaj in koliko naj vsaka država producira. Zato zahteva srednjeevropsko konferenco. Uspeh pa vidi šele po pritegnitvi Rima, Berlina in Varšave. Bolgarski nar. ekonom dr. G. Danajlov ne veruje v carinsko unijo, ker takšna podonavska ne dopušča Bolgariji njene prave poti v avtarkijo. Je pa za razgovor pred odhodom v London. Obenem s Čehi se izjavlja za pre-

ferenčni sistem. Ti so pa zaupljivejši in verujejo v londonski svetovni parlament. Od svetovnih konferenc zahtevajo prosto pot za mednarodne kartele, ki da edini lahko uredi produkcijo in distribucijo.

Večina zahteva odložitve političnih sporov. Ni dvoma, da je komplicirana politika posebno usodna Podunavju, kakor ostro razglablja senator Klofač. On si za Češko-slovaško od teh dežel z nizkim življenjskim standardom ne obeta koristi. Zanimivo je za nas, da se spominja sestanka z zastopniki Poljakov, Slovencev, Srbov in Hrvatov v Ljubljani leta 1918 o možnosti sodelovanja. Obžaluje, da so vesele šle takrat preko sklepov tega sestanka.

Splošno govori anketa dokaj razločno za gospodarsko enotnost Evrope, kar je tembolj razumljivo, ker je tako za agrarce kakor za obrtnike najvažnejši problem pridobitev večjega trga. Zanimivi pa so tudi nekateri predlogi glede denarstva in mnenje, da nam sedanji statistični material vsiljuje enotnejše reševanje gospodarske krize.

Clearing

(Konec.)

Druga velika napaka clearinga se pojavlja vsled tega, ker se uvoz in izvoz časovno ne zlagata. (»Narodno Blagostanje«). Mi izvozimo največ jeseni po žetvi, medtem ko uvozimo največ spomladi. Časovna diferenca kulminacije uvoza in izvoza znaša torej pri nas približno 6 mesecev. Iz tega lahko izvajamo, da dobi naš izvoznik plačano svoje blago šele po dolgem času, namreč takrat, ko je naš uvoznik za uvoženo blago položil gotovino pri naši Narodni banki, a da pri tem ne vpliva skoro nič rok kreditiranja, ki ga je dal izvoznik kupcu. Tu treba tudi upoštevati, da mora izvoznik plačati kmetu blago takoj, ali pa vsaj v zelo kratkem roku, in radi tega so mu potrebni krediti. A kako se danes lahko dobi kredit, in kakšni so pogoji, ako se končno res neke dobi, to je vsem znano, pa vse to skupaj zelo vpliva na prodajo in ceno blaga.

Toda še važnejša postaja ta časovna diferenca v današnjih nestalnih valutnih razmerah, ko lahko med časom ko je blago poslano in dokler ne dobi izvoznik plačila, nastopi v medsebojnem odnosu valutnih tečajev denarja obeh držav znatna izprememba. Inozemski uvoznik je plačal blago takoj po njegovem prejemu v svoji domači valuti pri svoji Narodni banki računajoč dnevni tečaj. On je s tem izpolnil svojo dolžnost. Ali vzemimo sedaj, da pride do močnega padca inozemske valute, prej nego je našemu izvozniku plačano blago od strani naše Narodne banke. Kdo mora trpeti škodo? Naš izvoznik ali inozemski uvoznik?

V ilustracijo te svoje trditve naj navedem en primer. Italija je v svojem clearingnem prometu z Avstrijo zaračunavala šiling po povprečnem kursu na borzi v Zürichu in Dunaju, medtem ko je Avstrija zaračunavala po svojem uradnem kursu. Tako je prišlo do tega, da terjatve, ki so v Avstriji že davno plačane, še vedno niso pokrile italijanskih terjatev, in je Avstrija na zahtevo Italije ukazala vsem svojim uvoznikom, da morajo doplačati 20% na stara vplačila po clearingu. Razumljivo je, da se se uvozniki temu uprli, kajti oni so blago že davno prodali, jemajoč v kalkulacijo ceno, katero so plačali.

Novejši clearingški dogovori imajo, jemajoč v obzir ta primer, odredbo, po kateri se dolžnik (uvoznik) rešuje vseh svojih obveznosti šele tedaj, ko je upniku (izvozniku) v njegovi državi plačana njegova terjatev. S tem je pomagano samo državi, ki potem lahko na osnovi te odredbe zahteva od uvoznikov doplačila, a riziko uvoznika ostaja isti, kajti on ne more čakati 4 ali še več mesecev, dokler ne zve, da je upniku blago plačano, da sme potem isto brez rizika prodati.

Ostrino te poslednje negativne strani clearinga nekoliko omiljuje možnost privatne kompenzacije, katero poznajo nekateri novejši clearingški dogovori. A vsaj do sedaj ta način kompenziranja ni zavzel prevelikega obsega (izvzemši naš promet z Avstrijo, kjer je bil s pomočjo privatnega clearinga tudi naš saldo v najkrajšem času izravnani), pa preostala še vedno odločilni vpliv državnemu clearingškemu dogovoru z vsemi njegovimi slabimi in dobrimi stranmi.

A sedaj se še nekoliko ozirom na značaj

in pomen clearinga za naše narodno in privatno gospodarstvo.

Ako gledamo grafikone in statistike naše zunanje trgovine, potem vidimo, da se ta nahaja v zelo močnem nazadovanju. Izvoz se bo, ako se praksa s clearingi nadaljuje, moral popolnoma prilagoditi uvozu, kar se bo pa zgodilo na mnogo nižji stopnji nego jo naš sedanji uvoz zavzema. Kajti pri tem je treba imeti na umu, da nazadovanje našega uvoza ni posledica deviznih in valutnih omejitev, naša država je postopala pri tem do skrajnosti liberalno, ampak je njegovo nazadovanje povzročeno s padanjem kupovne moči širših slojev, naroda.

Zato moramo pričakovati, da nam clearing ne bo prinesel prosperitete našega gospodarstva, marveč njegovo stagnacijo ali pa celo depresijo. Kaj to pomeni v času današnje krize in že tako velike brezposelnosti, si lahko mislimo.

A drugo, še važnejše, mi smo zadolženi. Mi moramo svoje dolgove plačati s suhim zlatom. Odkod naj to zlato dobimo? Da nam ga lahko samo inozemstvo preko aktivnosti naše trgovinske bilance. Inozemski kapital ne prihaja več v našo državo (z njegovo pomočjo v obliki raznih posojil smo vedno do sedaj držali v ravnotežju naš proračun in plačilno bilanco), izseljenci ne pošiljajo več toliko kot prej, dohodek od tujkega prometa je tudi močno nazadoval, in to so bile tri najvažnejše aktivne postavke naše plačilne bilance.

V državi se čuti vsled blazne tezauracije denarja močno pomanjkanja kredita. Banke, posebno Narodna banka, ne morejo vsled pomanjkanja likvidnih sredstev tu skoro ničesar izpremeniti.

A na drugi strani: nosi se denar v inozemstvo, oderuhi izkoriščajo situacijo in rušijo, na tajni borzi se trguje z devizami, katere se nikjer drugje ne morejo dobiti, z znatnim disanjem v škodo dinarja, in še mnogo sličnega. V nekaterih pogledih je prišlo v gospodarstvu do skrajne dezorganizacije in brezvestnosti.

Naš uvoz je poglavje za sebe. Še vedno ni pripoznal in usvojil načela: blago za blago. Dokaz temu je naša zunanja trgovina s Čehi in Italijo. Upajmo, da bodo sedanje razmere dobra šola zanj.

Iz vseh teh razlogov sledi, da je momentano clearing tudi nam najboljše rešitev, da z njegovo pomočjo vsaj uravnotežimo trgovinsko bilanco, ko je že ne moremo aktivirati.

Toda pri vsem tem ne smemo pozabiti, da je clearing samo nujno zlo, da nam ne nudi končne rešitve, ampak je morda samo izmed mnogih zla najmanjše zlo. Nam je potrebna aktivnost trgovinske bilance, da z njo pokrijemo pasivnost plačilne bilance. Zlato se ne more roditi v zemlji, kjer zlata ni. Njega nam da lahko samo inozemstvo.

Kljub vsemu temu pa moramo biti tudi v sedanjih težkih časih optimisti, verovati moramo v skorajšnjo prosperiteto gospodarstva, ki bo na bazi svobodnega prometa odstranila današnje težke finančne in gospodarske težkoče.

IZREDNA VEST V TEH ČASIH

Royal Dutch je s prvim januarjem zvišala plače svojim nameščencem, zlasti nižjim.

Dobički nekaterih največjih evropskih podjetij

Kljub krizi so mogla nekatera največja evropska podjetja doseči vendarle lepe dobičke, kakor sledi iz statistike, ki jo objavlja »Schweizerische Kreditanstalt«.

	1931		1930	
	v milijonih	dividende	v milijonih	dividende
Banca di Roma	14-59	5%	18-68 lir	6%
Franc. ital. banka				
za Juž. Amer.	15-50	6%	17-87 fr. fr.	8%
Banque de Paris				
et des Pays Bas	24-90	12%	67-24 fr. fr.	20%
Banque de l'Union				
Parisienne	41-26	0	47-08 fr. fr.	14%
Crédit Lyonnais	83-85	20%	84-85 fr. fr.	20%
Niederösterreich.				
Esc. Gesellschaft	3-85	0	6-81 šil.	10-5%
De Tweitsche				
Bank	1-93	4%	3-54 gold.	6-5%
Royal Dutch Co.	27-91	4%	90-83 gold.	4%
General				
d'Electricité	30-83	18%	30-79 fr. fr.	18%
Schuckert	2-03	0	6-39 mark	11%
Unione Ital. Tram-				
way, Genova	3-72	11%	3-74 lir	11%
Chemie (Basel)	9-4	6%	16-90 švic. fr.	6%
Brown-Bowery	0-11	0	5-5 švic. fr.	8%
Patria, zav. dr.	3-14	0	2-9 švic. fr.	0

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporočila

špecerijsko blago



več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke
— kakor tudi razno-
vrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in
mlini za dišave z električnim
obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!

SESTANEK BORZNIH TAJNIKOV

Dne 4. januarja je bil v Beogradu sestanek tajnikov vseh naših šestih borz. Sklepali so o tekočih poslih ter med drugim tudi sklenili, da preide vodstvo predsedstvenih poslov to leto na somborsko borzo.

Že v 24 urah

barva, plesira in
mično snazi obleke,
klobuke itd. Skrobi

In svetlolika srajce, ovrtnike in manšete.
Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

SOL CENEJŠA

Uprava državnih monopolov objavlja, da bo s 15. januarjem znižala ceno soli od 12 na 8 Din za kilogram. Sol se bo prodajala v zavojih po pol kilograma netto. Na zavojih je sicer označena še stara cena, to je 6 Din za pol kilograma, a se sme sol v teh zavojih prodajati samo po 4 Din.

SENZACIJA NA BERLINSKI BORZI

Senzacija petkovega sestanka na berlinski borzi je bila, ko so delnice I. G. Farben v Frankfurtu zopet po dolgih mesecih presegle nominalno vrednost ter notirale 102-75%. I. G. Farben je nastala leta 1926, potem ko se je šest najmodernejših nemških barvnih industrij fuzijoniralo ravno v novo družbo Farben. Novi trust je takoj imel popoln uspeh ter so njegove delnice dosegle svoj najvišji tečaj v višini 384-5%. Leta 1926. je že Farben izplačala 10% dividende v letih 1927-1930 je mogla to dividendo zvišati celo na 12% in to kljub velikim investicijam, ki jih je izvršila, da bi na sintetičen način pridobivala bencin in dušik. Toda kriza tudi velikemu nemškemu trustu barv ni prizanesla in l. 1931 je mogla Farben izplačati le še 7 odstotkov dividende, dočim bo za l. 1932 mogla plačati večjemu 6% dividende. V še večji meri pa je nazadoval tečaj njenih delnic, ki veljajo kot nemške standardne delnice. Mesece dolgo je znašal njih tečaj le 95%. Osnovni delniški kapital Farben znaša 685 milj. mark in je velik del teh delnic v nemških rokah, ker je nemški kapitalni trg za tako veliko podjetje preslaboten. V tem napredovanju tečaja delnic družbe Farben vidijo splošno siguren dokaz omiljenja krize.

Po svetu

V ljubljansko zemljiško knjigo je bilo lani vknjiženih terjatev za 123-4 milijonov dinarjev.

6107 vknjižb, za 300 več ko leta 1931 je bilo izvršenih lani v mariborsko zemljiško knjigo. Največji vknjiženi znesek je znašal 14 milijonov, najmanjši pa 50 Din.

Zagrebska občina bo prodala nekaj nepremičnin, med drugim tudi staro klanico, da bo mogla odplačati vsaj nekaj svojega dolga pri Gradski štedionici v višini 135 milijonov Din.

»Petovia« je 90 svojim nameščencem odpovedala službo. Vseh nameščencev je 160.

Več tisoč Jugoslovancev se vrača iz Turčije vsled velike brezposelnosti, ki vlada v Turčiji.

643 poslopij, v vrednosti 246-4 milijonov Din je bilo v letu 1932 zgrajenih v Beogradu.

Sušačka papirnica bo zopet začela poslovati.

Za prvega tajnika nove obrtniške zbornice v Zagrebu je bil imenovan dr. Josip Butorac.

Za prefekta tržaške pokrajine je imenovan goriški prefekt Tiengo.

Kriza rumunske vlade je izbruhnila, ker se je vsa vlada solidalizirala z notranjim ministrom Mihalakem v njegovem sporu s policijskim ravnateljem in poveljnikom žandarmerije.

Turati, bivši generalni tajnik fašistične stranke, ki je prišel v konflikt z vodstvom stranke, je bil degradiran. Mnogo se piše, da je skušal pobegniti iz Italije.

Novi načrt madžarskega volivnega zakona odpravlja docela tajno glasovanje. Število poslancev bo znižano od 245 na 200.

Papen in Hitler sta se sestala, da si ugledita pot v vlado.

Takoj po poteku političnega premirja v Nemčiji so zopet oživel po nemških mestih krvavi pretepi nar. socialistov in komunistov.

Ameriška zveza delavskih strokovnih organizacij namerava proglasiti generalni štrajk, da doseže 30 urni delovni tednik.

Japonci so po poročilih listov zasedli obmejno železniško postajo Pogranična, ki je na sovjetskih tleh.

Angleško liberalno časopisje ostro nastopa proti japonski ofenzivi na Kitajskem.

Do krvavega poboja med italijanskimi mornarji in franceskimi infanteristi je prišlo na Silvestrov večer v Šangaju. Med bojem sta bila dva ubita.

Oddelek komunistične rdeče armade je bil v bližini Hankova od vladnih kitajskih čet čisto razbit. Več ko 4000 komunističnih vojakov je bilo ujetih.

Čez kanal Grande v Benetkah bodo zgradili monumentalen most.

V Saarskem ozemlju stalno narašča brezposelnost in prejema sedaj že 100.000 ljudi brezposelno podporo.

Za odpravo prohibicije se je izjavil juridni odbor ameriškega senata.

Popolnoma v komunistične roke je prišlo načelstvo mesta Chemnitz na Saksonskem vsled sporov med meščanskimi strankami in soc. demokrati.

Mesto odstopivšega madžarskega zunanjega ministra Pukyja je bil imenovan za zunanje ministra berlinski poslanik pl. Kanya, ki je bil mnogo imenovan za časa Windischgrätzovega procesa in ki je znan sovražnik slovanstva.

V šahovskem turnirju v Hastingsu je dobil prvo nagrado Čehoslovak Flohr, drugo naš Pirc, dočim si tretjo delita Sultan Khan in Madjar Steiner.

Posli praške borze so padli lani za eno tretjino.

1-07 milijonov centov svinj je izvozila Poljska v Anglijo v prvih 11 mesecih l. l., za 90.000 centov več ko l. 1931.

Znani debrecinski parni mlin »Istvan« je odpovedal službo vsem svojim nameščencem, ker ni kupcev za njegovo blago.

31.950 insolventne je bilo lani v USA. Pasive insolventnih podjetij so znašale 927 milijonov dolarjev. Leta 1931 je bilo 28.285 insolventne.

Svetovna produkcija sirovega jekla je v l. 1929-1932 nazadovala od 122 na 50 milijonov ton.

Sovjetski zrakoplov »V II« je pri Novgorodu uničil vihar.

Švedski petjambornik »Forest Dram«, ki je bil ena največjih jadrnic na svetu, je pogorel v pristanišču Strömstad. Vsi reševalni poizkusi so bili zaman.

Denarstvo

Sovjetska valuta

Kakor druge vlade, tako ima tudi sovjetska vlada silne težave s svojo valuto. Državna blagajna trpi za permanentno sušo in sovjetski vladarji si iz zadrege ne morejo pomagati drugače kot z inflacijo. Posledica tega je, da je tudi tečaj sovjetske valute vedno nižji.

Oficijalno plačujejo sovjeti tujcu za en dolar 2 červonca, to je 20 rubljev. To je sovjetski prisilni kurz, dočim se dobi v Berlinu, Varšavi in Rigi sovjetski denar za desetino gornje cene. Ker pa je uvoz sovjetskega denarja najstrožje prepovedan, mora dejansko tujec zamenjati svojo zdravilo valuto po tečaju, kakor so ga predpisali sovjeti.

Drugo vprašanje pa je, če se bo ta prisilni tečaj červonca in rublja mogel obdržati v Rusiji sami, kajti papirnatega denarja je vedno več v obtoku. Prvega oktobra 1928 je bilo červoncev v obtoku samo nekaj nad eno milijardo, rubljev pa za 907 milijonov. Tri leta kasneje je bilo červoncev v obtoku že za 2100 milijonov, rubljev pa za 2254,8 milijona. Že prvega junija 1932 pa je znašal obtok červoncev 2925 milijonov, obtok rubljev pa celo 3257 milijonov. Od takrat je še bolj naraslo število bankovcev v obtoku in po zadnjem izkazu v septembru — od takrat naprej se namreč sploh ne objavljajo več izkazi banke — je znašalo število červoncev v obtoku že 3430 milijonov, dočim se sploh več ne ve, koliko je rubljev v obtoku.

Po zakonu bi morali biti papirnati červonci kriti z zlatom in devizami za 25 %, rubljev pa bi smelo biti samo polovico toliko kot červoncev. Toda že leta 1931 je bilo rubljev za več kot 100 % več v prometu kot červoncev. Kasneje se je to razmerje še bolj poslabšalo. A tudi červonci že davno izgubili svoje zakonito določeno zlato in devizno kritje in celo po sovjetskih podatkih ne znaša to kritje več kot 20 %. Vprašanje pa je, če je še kritje tako visoko, ker so v zadnjem času sovjeti izvozili mnogo zlata, da plačajo svoja naročila v tujini.

Mariborski denarni zavodi so znižali obrestno mero za 1 %.

Podtajnik v franc. gosp. ministrstvu, R. Patenôtre, predlaga opustitev zlate denarne podloge in uveljavitev srebra.

Novi turški srebrni denar v vrednosti 1 turškega funta pride v kratkem v promet. Bakreni drobiž se čisto opusti in bo v prometu le nikljast denar v vrednosti 1, 5 in 10 pijastrov.

V avstrijskem zasebnem kliringu so se plačevale pretekli teden te premije: za dolar in funt 22 %, za francoske in švicarske franke ter holandske goldinarje 17—19 %, za nemške marke od 20—22 %, za lire 21 %, za zlate 21 %, za češkoslovaške krome od 18,5 do 19,5 %, za dinarje 11,10 in za leje 4,5 šilingov.

Avstrijska Narodna banka navaja v svojem zadnjem tedenskem poročilu, da se je zlata in devizna podloga zvišala za 24.866 šilingov na 188.471.528. Obtok bankovcev je znašal 913,7 milijonov in se je povišal za 65,5 milijonov. Zlato in devizno kritje je znašalo 16,65 %, dočim v prejšnjem tednu 17,15 %.

Gram zlata je veljal v Londonu dne 31. XII. 47.7438 pence.

Kritje bankovcev Reichsbanke se je v zadnjem tednu znižalo od 27,2 % na 25,8 %. Obtok bankovcev je znašal 31. XII. 5.657 milijonov, dočim je 31. XII. 1931 znašal 6.076 milijonov mark.

V Litvi je bil sklenjen zakon, po katerem ne smejo denarni zavodi računati za posojila več kot 12 % obresti in sicer vključno z vsemi stroški. Kršitve tega zakona se bodo kaznovala denarno in z zaporom.

Sovjetska trgovinska politika in Evropa

IV.

Produkcija petroleja je tako hitro narasla, da je ves svet zahteval njeno omejevanje, razen sovjetske Rusije in Francije. Francija je vsled pogodbe o mosulskem petroleju v svojem interesu forsirala eksploatacijo baš mosulskega petrolejskega teritorija. Povsod izigrana je Francija našla svoj izhod, ki je precej zadel petrolejske magnate.

Francija participira na sovjetskem izvozu s 4—5 %. Skušala je dobiti iz Rusije čim več naročil, toda ni uspela, ker se je sovjetski izvoz v Francijo zmanjšal vsled sistema licenc. Vendar pa skuša francoska politika zboljšati svoje trgovinske zveze s sovjeti.

Dne 4. aprila je izdala Francija petrolejsko uredbo, ki na novo ureja petrolejsko trgovino s Francijo. Vsak uvoz razen uvoza sirovega olja mora prenehati v tren letih. Po treh letih se sme uvažati sirovo olje, češar predelava je dovoljena samo v Franciji. Uveden je kontingent za uvoz sirovega olja med francoskimi in nefrancoskimi družbami na ta način: družbe Standard, Vacuum, Royal Dutch in Anglo Persian dobe 51,8 % uvoznih licenc, francoska petrolejska družba 19,8 % in neodvisni francoski producenti 28,4 %. Najvažnejša je določba, da ima francoska petrolejska družba skozi 20 let pravico uvažati, predelavati in razpečavati četrtino vse količine petrolejskih produktov, ki se potrošijo v Franciji. Ta petrolej se bo moral uvažati ali iz Mosula ali iz krajev, katere bo določila francoska vlada. Uvoz sovjetskega petroleja torej ni izključen. Grožnja s sovjetskimi petrolejem je orožje, na katero se opira Francija in s katerim priganja k zgraditvi petrolejskega cevovoda iz Iraka, da bi mogla Francija čim bolj izkoristiti mosulsko petrolejsko ležišča, kar naravno ne gre v račun niti Angležem, niti Amerikancem. Do sporazuma v Irak Petroleum Company je pod pritiskom razmer moralo priti. Petrolejski cevovod bo šel od Mosula in se bo en vod odcepil proti francoskemu pristanišču Tripoli, drugi pa proti angleškemu pristanišču Haifa. Francija je torej zmaga. Cevovod danes še ni izračen, a tudi ko bo gotov, se Francija ne bo odpovedala svojemu orožju in še naprej grozila z dobavo sovjetske naft. Dejansko nabavlja Francija, prav tako kot Italija, danes petrolej za svojo mornarico v Rusiji.

Ko je Francija poskušala zavreti sovjetski uvoz petroleja na podlagi sistema licenc, je tedanji francoski trgovinski minister Flandin podal važno poročilo o trgovinskih odnosih med obema državama. Francija je kupila v Sovjetski Rusiji za 14 milijonov dolarjev blaga, a prodala ga je Rusiji samo za 4 milijone. Države male antante ter Poljska, Bolgarija in Madžarska so kruto občutile sovjetsko konkurenco na tujih trgih ter zato zaprosile Francijo, naj intervenira. Tardieujeva Francija je prošnji ustregla in ustanovila sistem licenc za 15 kategorij blaga, ki ga sovjeti uvažajo. Za uvoz vsake vrste licenciranega blaga je treba posebej zaprositi za dovoljenje licenčnega ministra. Toda Francija je računala brez Moskve, ki je takoj odgovorila z gospodarskimi represalijami. Moskva je odpovedala številne pogodbe in dobave v Franciji in se poslužila zelo neujubnih odredb, ki so francoske industrijske kroge kruto zadele. Posledica vsega tega boja je bila, da je Sovjetska Rusija izgubila 2 milijona, Francija pa 4 milijone dolarjev. Sovjetski uvoz v Francijo se je zmanjšal za 14 %, francoski izvoz v Rusijo za 80 %. Francoski poslovni človek s takšnim rezultatom ni bil zadovoljen in je hotel, da se trgovina z Rusijo oživi. Zato je bil odločno proti, da se vlada meša v njegove poslovne zveze. Pritisku poslovnega sveta je morala končno ustreči tudi francoska vlada. To tem bolj, ker je Francija že radi petroleja potrebovala sovjetsko Rusijo, še bolj pa iz političnega razloga, da z dobrimi trgovskimi odnosi oslabi vpliv Nemčije in Italije, ki sta v tesnih odnosih z Moskvo.

(Dalje prihodnjič.)

Vedno več konkurzov in poravnav

V letu 1932

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za leto 1932 sledečo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta, t. j. na leto 1931):

1. Otvorjeni konkurzi: v Dravski banovini 90 (79), v Savski banovini 100 (64), v Vrbaski banovini 10 (1), v Primorski banovini 52 (27), v Drinski banovini 79 (46), v Zetski banovini 28 (21), v Dunavski banovini 113 (115), v Moravski banovini 90 (39), v Vardarski banovini 97 (59), Beograd, Zemun, Pančevo 39 (30). Skupaj 698 (481).

2. Razglašene prisilne poravnave izven konkurza: v Dravski banovini 215 (104), v Savski banovini 325 (162), v Vrbaski banovini 43 (3), v Primorski banovini 72 (30), v Drinski banovini 119 (69), v Zetski banovini 21 (9), v Dunavski banovini 174 (261), v Moravski banovini 12 (6), v Vardarski banovini 14 (17), Beograd, Zemun, Pančevo 74 (33). Skupaj 1069 (694).

3. Končana konkurzna postopanja: v Dravski banovini 66 (53), v Savski banovini 78 (57), v Vrbaski banovini 9 (3), v Primorski banovini 17 (24), v Drinski banovini 52 (54), v Zetski banovini 20 (14), v Dunavski banovini 134 (94), v Moravski banovini 70 (69), v Vardarski banovini 42 (36), Beograd, Zemun, Pančevo 16 (36).

4. Potrjene prisilne poravnave: v Dravski banovini 188 (67), v Savski banovini 240 (55), v Vrbaski banovini 38 (1), v Primorski banovini 51 (9), v Drinski bano-

vini 110 (25), v Zetski banovini 19 (1), v Dunavski banovini 210 (124), v Moravski banovini 11 (4), v Vardarski banovini 15 (5), Beograd, Zemun, Pančevo 46 (12).

V decembru

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 1. do 31. decembra 1932 to statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta):

1. Otvorjeni konkurzi: v Dravski banovini 8 (4), v Savski banovini 5 (5), v Vrbaski banovini 4 (—), v Primorski banovini 1 (3), v Drinski banovini 4 (7), v Zetski banovini 2 (2), v Dunavski banovini 15 (11), v Moravski banovini 7 (3), v Vardarski banovini 7 (3), Beograd, Zemun, Pančevo 3 (1).

2. Otvorjene prisilne poravnave izven konkurza: v Dravski banovini 12 (15), v Savski banovini 21 (15), v Vrbaski banovini 1 (1), v Primorski banovini 5 (6), v Drinski banovini 6 (10), v Zetski banovini — (—), v Dunavski banovini 8 (23), v Moravski banovini 1 (2), v Vardarski banovini 1 (1), Beograd, Zemun, Pančevo 4 (3).

3. Odpravljene konkurzi: v Dravski banovini 4 (2), v Savski banovini 3 (2), v Vrbaski banovini — (—), v Primorski banovini — (1), v Drinski banovini 12 (2), v Zetski banovini 1 (1), v Dunavski banovini 9 (9), v Moravski banovini 6 ((11), v Vardarski banovini 6 (1), Beograd, Zemun, Pančevo 2 (5).

4. Odpravljene prisilne poravnave izven konkurza: v Dravski banovini 15 (4), v Savski banovini 26 (8), v Vrbaski banovini 4 (1), v Primorski banovini 7 (1), v Drinski banovini 8 (4), v Zetski banovini — (—), v Dunavski banovini 12 (9), v Moravski banovini — (1), v Vardarski banovini — (—), Beograd, Zemun, Pančevo 10 (—).

Obiščite avtomatični bulet

DAJ-DAM

Konkurzi in prisilne poravnave

Uvedeno je poravnal. postopanje o imovini: Gradbenega podjetja Ročak & Comp. d. z o. z. v Trbovljah.

Poravnalni sodnik dr. Pernat, poravnalni upravitelj dr. Drnovšek. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Laškem, dne 14. II. ob 10. — Oglasitveni rok do 9. II. Kvota 45%.

Poravnalno postopanje je končano v zadevah trgovca Tischlerja Ernsta v Vitanju in tvrdke Lebinger & Bergmann.

Glede kmetijske eksportne zadruge v Mariboru se odreja posebni ugotovitveni narok na dan 30. I. ob 10. pri mariborskem sodišču soba št. 84.

Dobava-prodaja

Splosni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. januarja t. l. ponudbe glede dobave papirja. — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 17. januarja t. l. ponudbe glede dobave lesa. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Direkcija državne železnic Vreš-Majdan sprejema do 25. januarja t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg jekla, 10.000 kg črne pločevine, 10.000 kg železa, 550 plošč pocinkane in črne pločevine, 50 pol amonijakovega svetlo-kopirnega papirja in 30 železnih cevi.

Direkcija držav. rudnika Kreka sprejema do 26. januarja t. l. ponudbe glede dobave 400 kg bombaža za čiščenje strojev, 4000 kg masti za jamske vozičke, 100 kg kolofonije, 160 kg petroleja in 100 kg firneža; do 2. februarja t. l. pa glede dobave 2000 kg žebeljev, 100 kg paljene žice, 2500 kg tračnikov, 4000 kg bencina za pogon in 1850 m jeklenih vrvi.

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 4. februarja t. l. ponudbe glede dobave 500 komadov lopat za premoč; do 16. februarja t. l. pa glede dobave 50 komadov rudarskih sekir.

Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije:

Dne 27. januarja t. l. pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave raznega materiala za plovne jedinice.

Prodaja lesa. Dne 24. januarja t. l. se bo vršila pri Direkciji šum brodske imovne občine v Vinkovcih dražba lesa.

Pri intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 10. januarja t. l. ofertna licitacija glede dobave pisarniških potrebščin.

Direkcija državnih železnic (mašinsko odeljenje) v Ljubljani sprejema do 16. januarja t. l. ponudbe za dobavo dermatin-obročkov, zaklopk iz kavčuka ter kavčuka v ploščah, obločnic, kazalnih stekel in motnih šip.

Direkcija državnih železnic (gradbeno odeljenje) v Ljubljani sprejema do 17. januarja t. l. ponudbo za dobavo bukovega oglja.

Pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu se bo vršila dne 21. januarja t. l. ofertna licitacija glede dobave čiste vate.

Dne 6. februarja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave motvozja.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)



Dr. Pirčeva

sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Razno

Katastrofa parnika »Atlantique«

Ob priliki katastrofe velikega francoskega parnika pišejo sedaj listi, kako je potekla prva poizkusna vožnja parnika. Bilo je spomladi leta 1931. »Atlantique« je ravno zapustila pristanišče. Kljub nemirnemu morju je plula mirno in noben njenih potnikov ni dobil morske bolezni. Kapitan je razkazoval prvim potnikom vse sijajno urejene prostore. Od poveljniškega mostu pa skozi vseh dvanajst krovov jih je vodil do strojev. Ljudje so občudovali tenis in sportne prostore, pomorski bulvar s svojimi najbolj elegantnimi trgovinami, svetlobne reklame, vse tako blesteče, ko najlepša ulica v Parizu. Samo stražnik za promet je manjkal, pa bi mogel kdo misliti, da je v Rue de la Paix. Potem so prišli v jedilno dvorano, ki je bila pravi čudež moderne arhitekture. Tudi najbolj razvajan milijonar bi moral biti zadovoljen z luksuzom, ki ga je videl vsenaokoli.

Nakrat pristopi dežurni oficir h kapitanu in mu izroči neko brzojavko. Ta se zresni in odide, nakar so izkušenejši potniki takoj spoznali, da je parnik spreminil svojo smer. Kaj se je zgodilo? Par minut nato se vrne službujoči oficir in sporoči, da je prejel kapitan klice na pomoč od nekega norveškega parnika in da se je klic odzval, kar je pač dolžnost vsakega mornarja. Kmalu ugledajo potniki pred seboj manjši parnik, ki je ves v plamenu. Vsi spoznajo, da je pomoč prišla v zadnjem hipu. Toda takoj pride drugo še groznejše spoznanje. Nemogoče se je ladij približati, ker vse morje gori. Olje se je razlilo in vse morje je pokrito s plavimi plamenčki. Vseeno skušajo rešiti, kar se da rešiti in končno se posreči mornarjem Atlantike, da rešijo vso posadko. Marsikoga je takrat ta dogodek zelo pretresel in marsikdo se je vprašal, kaj bi bilo, če bi se kaj sličnega pripetilo »Atlantiku«. In tako vprašanje je bilo v resnici postavljeno kapitanu, ki je nato pojasnil, kako silno je parnik zavarovan proti ognju. Parnik ima posebne železne stene, s katerimi se avtomatično izolira ogenj. Potem so tu še avtomatične gasilne naprave, rešilni čolni in vse potrebno, da morejo biti potniki čisto brez skrbi. A vseeno se je sedaj zgodila katastrofa.

Zanimivo pa je, kaj je odgovoril pariški poveljnik gasilcev na vprašanje, če more kratek stik povzročiti takšen požar. Dejal je, da se v luksuznih kabinah preveč razšira z lučjo. V posameznih kabinah je par sto metrov električne žice, ki povzročajo, da nastane med lesnimi stenami in železnimi stenami kabine temperatura, ki ima nad 200 stopinj vročine. Zaradi tega se les popolnoma osuši, železo pa se ogreje do te mere, da prične žareti. Čisto napačna je misel, da pomenijo železne stene absolutno varnost proti ognju, do žarenja razgreto železo je dostikrat bolj nevarno za razširjenje ognja, ko les.

Pogorelo ladjo »Atlantique« so zvelikli v Cherbourg; sedaj je nastal spor med holandskimi in francoskimi mornarji, kdo je prvi stopil na trup, kajti po mednarodnem pravu pripade trup ladje tistemu, ki stopi prej nanj.

TAJINSTVENI POŽARI FRANCOSKIH PARNIKOV

Požar »Atlantique« je tem bolj vznemiril vso francosko javnost, ker je pred tem že pogorela cela vrsta najbolj elegantnih in velikih francoskih ladij. Predvsem se vse spominja katastrofe, ki je zadela ladjo »Georges Phillippare«. Na obeh parnikih je zbruhnil ogenj v prvih jutranjih urah, na obeh parnikih je nastal ogenj v nezasedeni kabini prvega razreda. Oba kapitana pogorelih ladij pripovedujeta, da se je ogenj razširil s tako neverjetno naglico, da je bil vsak boj proti njemu brezuspešen. Ta podobnost obeh požarov pa postaja še bolj tajinstvena vsled cele serije še drugih pogorelih francoskih ladij. Dne 3. decembra 1928 je pogorel v pristanišču v Marseillu parnik »Paul Lecat«. Dne 18. avgusta 1929 je pogorel v pristanišču Le Havre parnik »Paris«. Dne 21. maja 1930 je zgorel v Rdečem morju poštini parnik »Asia«. Dne 8. oktobra 1931 je prišel goreti pri izhodu iz pristanišča v Marseillu poštini parnik »Lamartine« in so le z največjo težavo pogasili ogenj. V letu 1932 sta nato pogorela parnika »Georges Phillippare« in »Atlantique«.

NOV POŽAR

Še je vsa javnost razburjena vsled katastrofe, ki je zadela parnik »Atlantique«, ko že poročajo listi o novem požaru. V nedeljo zjutraj je začelo goreti na čezoceanskem parniku »France«, ki je že več mesecev zasidran v havrskem pristanišču zaradi popravila. Tudi na parniku »France« je nastal ogenj v luksuznih kabinah. Ogenj so pogasili s težavo. Škoda je prav znatna.



Vpisali sta se nastopni firmi:

Sedež: Celje.

Besedilo: »Union kino«, družba z o. z. v Celju.

Obratni predmet: Obratovanje s kinematografskim podjetjem z vsemi s tem obratom združenimi stranskimi opravili, kakor je pridobivanje filmov, sklepanje za to potrebne nabavnih pogodb in slično.

Višina osnovne glavnice Din 30.000.—, ki je v celoti plačana.

Poslovodji sta Mernatović Mirko, najemnik kina v Celju, Celjski dom, in Horvat Jože, zasebnik v Mariboru, Ciril Metodova ulica 26.

Oglasi se izvršujejo po priporočenih pisnih.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 28. decembra 1932.

Sedež: Ljubljana, Vilharjeva c. 17.

Besedilo: J. Bizjak, družba z o. z.

Obratni predmet: Izvrševanje trgovine z mešanim blagom in delikatesami ter vinot.

Višina osnovne glavnice: Din 5.500.—.

Poslovodje: Bizjak Jožica, trgovka v Ljubljani, Vilharjeva ul. 17; Bizjak Valentin, tehnik v Ljubljani, Vrhovčeva ulica št. 11.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 23. decembra 1932.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopni firmi:

Sedež: Kranj.

Besedilo: Jadransko-Podunavska banka, filijala Kranj.

Izbršuje se prokura Kamenkoviča Petra in Živkoviča Fedorja.

Deželno kot trgovinsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 25. novembra 1932.

Zunanja trgovina

Uvoz ovs v Avstrijo je prepovedan.

Nemčija je uvozila sadja v novembru 1932 za 34.7 milijonov mark, še enkrat tako mnogo kot v istem času lani, ker je bila letošnja sadna letina slaba. Iz Jugoslavije je uvozila Nemčija 156.000 stotov jabolk.

Madžari so prodali te dni na Češkoslovaško 2100, v Avstrijo pa 3000 vagonov pšenice.

Poljsko-avstrijska trgovinska pogajanja so se pričela v ponedeljek, dne 9. t. m. Nova pogodba bi bila preferencialna in bi se tikala zlasti poljskega izvoza svinj in premoga.

Bismarck-hotel v Chicagu je brzojavno naročil v Münchenu 20.000 sodčkov piva.

Absolutno reciprociteto v devizni trgovini namerava uvesti Španija. Za uvoz iz drugih držav bo Španija dovolila natančno toliko deviz, za kolikor bodo druge države izvozile iz Španije.

Švica je zvišala carino na kavo od 5 na 50, na kavine surogate od 20 na 100 in na čaj od 50 na 100 frankov za 100 kil. Nove carine so stopile dne 9. t. m. v veljavo.

Pristaniški promet v luki Gdinji je znašal le 5-15, leta 1931 pa 5-8 milijonov ton.

SLUŽBENI LIST

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 4. januarja prinaša to vsebino: Uredba o prometu in kontroli strupov. — Uredba o voditvi protestnega registra o protestih varantov. — Izprememba v pravilniku o dokladi za terensko delo fin. uslužbencev. — Naredba o izdajanju npravnstvenih izprijčeval. — Izprememba pravilnika o lovskih kartah. — Razglas banske uprave o občinskih trošarinah do odobritve novih občinskih proračunov. Razne objave iz »Službenih novin«, razglasi uradov in sodišč ter razne druge objave.

»Službeni list« z dne 7. januarja ima to vsebino: Zakon o izpremembi § 253. zakona o javnih notarjih. — Zakon o avtentnem tolmačenju § 110. zakona o uradnikih. — Uredba o organizaciji disciplinskega sodišča lekarnarske zbornice v zvezi z disciplinskim sodnim postopanjem. — Izpremembe in dopolnitve v tarifi o pobiranju žigovine za merila in dragocene kovine. — Dopolnitve uredbe o draginskih dokladah državnih upokojencev. — Pooblastitve za nabavo deviz in valut. — Razne objave iz »Službenih novin«, razglasi sodišč in uradov ter razne objave.

Irzna poročila

LJUBLJANSKI ZIVILSKI TRG

Kljub zimskemu času je na trgu še vedno dosti zelenjave in sadja, zlasti jabolk. Motovilec in radič se prodajata po 1-50 Din večja merica, endivija je po dinarju glava. Zeljnate glave so po 1-2 Din. Kvaliteta jabolk ni več prvovrstna. Jabol-

ka se prodajajo po Din 2-50-4 za kg. — Meso se je nekoliko podražilo. Prvovrstno svinjsko se plačuje po 16 Din, dočim je bilo preje po 14 Din. Prekajena svinjetina je po 16-20 Din. Goveje meso najboljše vrste je po 12 Din, slabše vrste po 5-7, odnosno 6-8 Din za kg. Teletina dobre kakovosti je po 12-14 Din kg. Jaje na trgu je zelo mnogo in se prodajajo po 1-50 kos ali pa po 2-75 Din par.

*

SREMSKI ŽITNI TRG

Zadnji teden se opaža na žitnem trgu krepka tendenca pri cenah. Ker so vsled slabe letošnje žetve zaloge zelo neznatne, je pričakovati, da bodo cene še bolj narasle. Pretekli teden se je plačevala pšenica že po 180 Din za 100 kilogramov. Dočim je za pšenico živahno povpraševanje, ni za koruzo nobenega pravega zanimanja. Zlasti je oslabele povpraševanje iz tujine. Cena koruze je zato nizka in se plačuje po 50 do 52 Din za 100 kilogramov. Za prevoz žita je sedanje vreme zelo neugodno, ker je nevarnost, da se žito pokvari. Za izvoz pride zato v poštev le umetno posušena koruza. Od drugih žit so se prodale le nezkatne količine. Nekaj več zanimanja je bilo za fižol, ki ga je bilo prodanega 40 vagonov po ceni 110 Din.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, dne 10. januarja: Zaprt.

Sreda, dne 11. januarja: Milijon težav.

Premiera. Red A.

Cetrtek, dne 12. januarja: Zaprt.

Petek, dne 13. januarja ob 15.: Vest. Dijaška predstava po znatno znižanih cenah. Izven.

OPERA

Začetek ob 20.

Torek, dne 10. januarja: Nižava. Red C.

Sreda, dne 11. januarja: Madame Butterfly. Red Sreda.

Cetrtek, dne 12. januarja: Adel in Mara. Red B.

Petek, dne 13. januarja: Zaprt.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, dne 10. januarja: Nevihta. Red A.

Sreda, dne 11. januarja: Zaprt.

Cetrtek, dne 12. januarja: Pri belem konjčku. Red B.

KUVERTA
LJUBLJANA
Trgovska c. 2 Volarski posl.
TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Brzjavi: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: Josip Verlič

Veletrgovina kolonialne robe. Ljubljana
Velepražarna kave. Dunajska cesta 33
Mlini za dišave. Ustanovljeno leta 1840
Gočna postrežba. Ceniki na razpolago.

Oddamo 5 sob

(tudi posamezno) primerenih za pisarno, trgovski obrt, lahko industrijo ali skladišče. Telefonski priključek. — Pojasnila daje Stavbna družba, Tyrševa cesta šte. 17, telefon 2046

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČEVA UL. 23
Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!



Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani